

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยในเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
3. เพื่อสร้างรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

สมมติฐานการวิจัย

ผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความเป็นนักบริหารแบบมืออาชีพ การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ การจัดการเวลา การบริหารแบบโดยกำหนดตัวชี้วัด การบริหารการมีส่วนร่วม ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

ขอบเขตในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ไว้ดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษาประสิทธิผลและศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็น โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 260 แห่ง
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยในช่วงเดือน มกราคม พ.ศ. 2557 ถึงเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2557

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 736 แห่ง (สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 260 แห่ง โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณจากสูตร (Taro Yamane, 1973 : 727) และวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และกำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ โรงเรียน และตัวแทนครู

4. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ คุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษา

4.1.1 ผู้นำการเปลี่ยนแปลง

4.1.2 ความเป็นนักบริหารแบบมืออาชีพ

4.1.3 การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์

4.1.4 การจัดการเวลา

4.1.5 การบริหารแบบโดยกำหนดตัวชี้วัด

4.1.6 การบริหารการมีส่วนร่วม

4.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษา

การวิจัยระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบเชิงนโยบายการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาโรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2557 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2558

3. ขอบเขตด้านประชากรเป้าหมาย

ผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่ได้คะแนนประเมินคุณภาพระดับสูงสุด 10 ลำดับแรก ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 10 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นตัวแทนโรงเรียนๆ ละ 3 คน ได้แก่ ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการ โรงเรียน และตัวแทนครู รวมเป็น 30 คน

4. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการศึกษาในระยะนี้ คือ รูปแบบเงิน โยบายการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ ดังนี้

1.1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยค่าความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage)

1.2. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequencies) และร้อยละ (percentage)

1.3. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.4. การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยสถิติการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple regression analysis)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อเสนอนโยบายการสัมภาษณ์ และข้อมูลจากเอกสารต่างๆ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) แล้วนำเสนอเชิงพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 260 แห่ง พบว่า กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (86.48%) เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระดับดีมาก จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ และ ระดับดี จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา (97.40 %) ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา (96.60%) ตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินงาน โครงการพิเศษ เพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา (95.00%) ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี (93.70%) ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (93.40%) ตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายใน โดยสถานศึกษาและต้นสังกัด (93.00%) ตัวบ่งชี้ที่ 12

ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐานและ พัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (92.60%) ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา (91.00%) ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น (90.90%) ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (88.20%) ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (84.50%) และ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (65.65%)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา โดยภาพรวมรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยรวมในระดับมาก ($\bar{X}=3.96$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปน้อยพบว่า การบริหารการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}=3.99$) รองลงมาได้แก่ ความเป็นนักบริหารแบบมืออาชีพของผู้บริหาร ($\bar{X}=3.98$) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ($\bar{X}=3.97$) การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X}=3.95$) การจัดการเวลา ($\bar{X}=3.95$) และ การบริหารแบบโดยกำหนดตัวชี้วัด ($\bar{X}=3.93$) ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ (MRBA) การบริหาร โดยการกำหนด KPI (MKPI) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (MTL) โดยตัวแปรดังกล่าว สามารถพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 29.50 ($R^2=0.295$, $F=16.805$) เขียนเป็นสมการมาตรฐาน ดังนี้

4. รูปแบบเงินโยบายการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ดังนี้

4.1 แนวทางเงินโยบาย

4.1.1 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมขีดความสามารถ ดังนี้ พัฒนาระบบส่งต่อผู้เรียนทั้งโอกาสเรียนต่อและหรือการประกอบอาชีพที่มั่นคง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในบริหารจัดการกับชุมชน และจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง เสริมสร้างความตระกับบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน และจัดหาสื่อการเรียนการสอนในชุมชนและการใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน

4.1.2 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ได้เสีย ดังนี้ สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ปกครองชุมชนและสังคม มุ่งพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมกับวัยทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นของนักเรียน และตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ที่จำเป็นในการ

ประกอบอาชีพ สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษา และ เปิดและขยายช่องทางการรับฟังความคิดเห็นและการติดตามผลจากชุมชนอย่างต่อเนื่อง

4.1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชน หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ในการบริหารจัดการการเรียนการสอน ส่งเสริมการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และผู้เรียน สนับสนุนให้สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบททางภูมิสังคม และ สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนจากท้องถิ่น รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4.1.4 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี ดังนี้ สนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง ศิษย์เก่า สถานประกอบการ ในท้องถิ่นและชุมชน จัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อให้นักเรียนเพื่อการเรียนต่อและมีอาชีพสุจริต จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาศัยหลักเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับชุมชน สนับสนุนให้สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรมและเฝ้าดูแลนักเรียนทั้งในและนอกบริเวณสถานศึกษา รองลงมาอยู่ในระดับมากได้แก่ ส่งเสริมการจัดทำแหล่งการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4.2 แนวทางเชิงปฏิบัติการ (Operation Approach) ประกอบด้วย

4.2.1 กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียน ได้แก่ จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และส่งเสริมการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคมท้องถิ่น และผู้เรียน

4.2.2 กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อการเรียนการสอน ที่มีอยู่ในท้องถิ่น รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบปกติ รูปแบบเพื่อเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และรูปแบบการศึกษาทางเลือก ให้ความเหมาะสมกับผู้เรียน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้สถานศึกษากับชุมชน หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ในการบริหารจัดการการเรียนการสอน

4.2.3 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยหลักเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับชุมชน สร้างความเข้าใจและความตระหนักแก่ชุมชนและสังคมในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการทำงาน of สถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยนำข้อมูลสรุปผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 260 แห่ง พบว่า กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (86.48%) เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระดับดีมาก จำนวน 10 ตัวบ่งชี้ และ ระดับดี จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ เรียงลำดับจากมาก ไปน้อย ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา (97.40 %) ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน/ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา (96.60%) ตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา (95.00%) ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพและสุขภาพจิตที่ดี (93.70%) ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (93.40%) ตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด (93.00%) ตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐานและ พัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (92.60%) ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา (91.00%) ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น (90.90%) ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (88.20%) ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (84.50%) และ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (65.65%) จากข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ สมชัย พุทธา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบและการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1. องค์ประกอบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 9 องค์ประกอบ ตัวชี้วัดการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็นด้านการสร้างสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริหาร 11 ตัวชี้วัด ด้านความมั่นคงยั่งยืนและพัฒนาระบบบริหารจัดการ

โรงเรียน 17 ตัวชี้วัด ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน 7 ตัวชี้วัด ด้านความรู้และทักษะการบริหาร โดยให้โรงเรียนเป็นฐาน 9 ตัวชี้วัด ด้านสมรรถวิสัยการบริหารแบบองค์บุคคล 8 ตัวชี้วัด ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน 10 ตัวชี้วัด ด้านความเป็นครูมืออาชีพ 5 ตัวชี้วัด ด้านวัฒนธรรมองค์กร 5 ตัวชี้วัด และด้านการปรับโครงสร้างทางสถาบัน/หน่วยงานต้นสังกัด 5 ตัวชี้วัด และยังสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดไว้ 3 มาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแลการตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : มาตรา 4)

2. ผลวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา โดยภาพรวมรายด้านพบว่ามีความเฉลี่ยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปน้อยพบว่าการบริหารการมีส่วนร่วม ความเป็นนักบริหารแบบมืออาชีพของผู้บริหาร ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ การจัดการเวลาและ การบริหารแบบ โดยกำหนดตัวชี้วัดตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก

2.1 นโยบายการพัฒนาการศึกษาของรัฐบาลแต่ละสมัยมีมาอย่างต่อเนื่องที่ มุ่งพัฒนาการศึกษาแบบองค์รวม โดยเฉพาะเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่ มุ่งให้สถานศึกษาพัฒนาแบบองค์รวม ไม่ว่าจะเป็นการเน้นที่ตัวผู้เรียน ให้มีคุณภาพ แต่การจะดำเนินการได้ต้องเกิดจากการขับเคลื่อนของผู้บริหาร และความเอาใจใส่ของบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น นโยบายของรัฐบาลกลางที่มองเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนาทั้งระบบแบบนี้ จึงมีผลทำให้ปัจจัยที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา มีความเข้มข้นในระดับที่ดี

2.2 ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผลมาจากนโยบายแห่งรัฐที่มอบให้หน่วยงานย่อยรับไปดำเนินการ บุคคลผู้มีความสำคัญในลำดับสุดท้ายขององค์กร คือตัวผู้บริหารโรงเรียน เมื่อได้รับนโยบายแล้ว บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารคือการทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนของตนเองที่รับผิดชอบมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ดังนั้นภาระหน้าที่ดังกล่าว สนทกกับการอาสาเข้ามารับหน้าที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อน โดยเฉพาะในเรื่องของ ทักษะที่ดีต่อวิชาชีพหรือในการทำงาน ความสามารถนำความรู้ในสาขาวิชาชีพ ไปใช้ในการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม สามารถวิเคราะห์ปัจจัยปัญหาและแนวโน้มทางการศึกษาโดยใช้ความรู้แลประสบการณ์ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ ความสามารถในการวิเคราะห์และตัดสินใจแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน เหล่านี้จึงก่อให้เกิดภาวะผู้นำแห่งการ

เปลี่ยนแปลงในระดับที่ดี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา ต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิมพรรณ สุริโย และคณะ. 2551 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 9 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ปัจจัย ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการตัดสินใจ ด้านวิสัยทัศน์ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร

2.3 บุคลากร โดยเฉพาะครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ถือว่าเป็นผู้มีความรับผิดชอบให้บทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี ซึ่งภาพที่ออกมาคือ การมีส่วนร่วมในการบริหารอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน การจัดทำแผนการสอนตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้

ผลการวิจัยครั้งนี้ซึ่งสอดคล้องกับ (ขัตติยา ดั่งสำราญ. 2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า 1.องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) วางแผนกลยุทธ์ 2) ประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน 3) กำหนดทิศทางของโรงเรียน 4) กำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน 5) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ของโรงเรียน และ 6) ประเมินกลยุทธ์ของโรงเรียน (สมชัย พุทธา. 2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบและการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 9 องค์ประกอบ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าสอดคล้องกับ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การบริหารการมีส่วนร่วมการบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริหารแบบตัวชี้วัดผลสำเร็จ และการจัดการเวลา (ปีลัญ ภูมิพินาคม. 2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผล ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนมี 6 องค์ประกอบ (พิณสุดา สิริรังศรี. 2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประเภทปกติ และรูปแบบการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประเภทที่มีลักษณะพิเศษ และสอดคล้องกับ (สมชัย พุทธา. 2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์

องค์ประกอบและการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการสร้างเชื่อมั่นให้กับผู้บริการ ด้านความมั่นคงยั่งยืนและพัฒนาระบบบริหารจัดการ โรงเรียน ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโรงเรียน ด้านความรู้และทักษะการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ด้านสมรรถวิสัยการบริหารแบบองค์คณะบุคคล ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านความเป็นครูมืออาชีพ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านการปรับโครงสร้างทางสถาบัน/หน่วยงานต้นสังกัด

3. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่

3.1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณลักษณะที่ดี ดังต่อไปนี้

3.1.1 เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จะเปลี่ยนองค์การที่ตนเองรับผิดชอบไปสู่เป้าหมายที่ดีกว่าคล้ายกับผู้ฝึกสอนหรือโค้ชนักกีฬาที่ต้องรับผิดชอบทีมที่ไม่เคยชนะใครเลย ต้องมีการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายเพื่อความเป็นผู้นำ และต้องสร้างแรงบันดาลใจให้ลูกทีมเล่นให้ดีที่สุดเพื่อชัยชนะ

3.1.2 เป็นคนกล้าและเปิดเผย เป็นคนที่ต้องเสี่ยงแต่มีความสุขและมีจุดยืนของตนเอง กล้าเผชิญกับความจริง กล้าเปิดเผยความจริง

3.1.3 เชื้อมั่นในคนอื่น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงไม่ใช่เผด็จการแต่มีอำนาจ และสนใจคนอื่น ๆ มีการทำงานโดยมอบอำนาจให้คนอื่นทำ โดยเชื่อว่าคนอื่นก็มีความสามารถ

3.1.4 ใช้คุณค่าเป็นแรงผลักดัน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้จะชี้แนะให้ผู้ตามตระหนักถึงคุณค่าของเป้าหมาย และสร้างแรงผลักดันในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่มีคุณค่า

3.1.5 เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้นำการเปลี่ยนแปลงนี้จะนึกถึงสิ่งที่ตนเองเคยทำผิดพลาดในฐานะที่เป็นบทเรียน และจะพยายามเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองตลอดเวลา

3.1.6 มีความสามารถที่จะเผชิญกับความสลับซับซ้อน ความคลุมเครือ และความไม่แน่นอน ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีความสามารถในการเผชิญปัญหาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

3.1.7 เป็นผู้มองการณ์ไกล ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีความสามารถในการมองการณ์ไกลสามารถที่จะนำความหวัง ความฝันมาทำให้เป็นความจริงได้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปรัชญา มะลิหวล และ พิภูล ภูมิโคกรักษ์, 2555) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับ สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับกับ (พีรพรรณ ทองปั้น, 2552 : 113-125) ได้ศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 จากการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร กับการบริหารวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ความเป็นนักบริหารแบบมีอาชีพของผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษา มีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

3.2.1 มีความรู้อย่างแท้จริงในเรื่องที่ทำรู้หลักวิชารู้เหตุรู้ผลที่ไปที่มาของเรื่องที่ทำอย่างรอบด้านและสามารถคาดคะเนเพื่อหาแนวทางแก้ไขได้ในกรณีที่มีเหตุผิดปกติ

3.2.2 มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ไปใช้ได้เหมาะสมความสามารถนี้จะเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์ไหวพริบปฏิภาณจนกลายเป็นความเชี่ยวชาญพิเศษที่คนทั่วไปไม่มี

3.2.3 มีความสามารถในการประสานสัมพันธ์ที่ดีกับผู้รับบริการสื่อสารทำความเข้าใจได้ดีมีการสนทนาที่สร้างสรรค์รู้จักออกนอกถื่นเพื่อจะได้ทำผลงานที่ตอบสนองความต้องการได้ถูกต้องนอกจากองค์ประกอบ 3 ประการ แล้วผู้บริหารยังต้องมีสมรรถนะ (Competency) หรือมีความสามารถเพิ่มขึ้นอีกอย่างน้อย 3 เรื่องทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยน ไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และบทบาทที่เปลี่ยนไปของภาครัฐได้แก่

4. สมรรถนะในการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อให้สามารถทำงานได้เบ็ดเสร็จด้วยตัวเองทั้ง Back office และ Front office เช่นรู้จักการใช้งานของ โทรศัพท์ โทรสาร เครื่องถ่ายเอกสารคอมพิวเตอร์อินเตอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสารและนำเสนอผลงานด้วยตัวเอง

5. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสารและเป็นสื่อผ่านสู่แหล่งความรู้ที่สำคัญของโลกในปัจจุบัน

6. มีทักษะการคิดวิเคราะห์จากการรับข่าวสารข้อมูลความเคลื่อนไหวทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็วเพื่อสร้างทางเลือกเชิงนโยบายให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

สอดคล้องกับ จำลอง นักพ็อน (2005) ให้ข้อคิดว่า นักบริหารการศึกษามีอาชีพ

มีความหมายที่ลึกซึ้งและสมบูรณ์ในตัวเอง เกินกว่าที่จะอธิบายความหมายได้อย่างครอบคลุม เพราะ คำว่ามีอาชีพแสดงถึงพฤติกรรมของผู้บริหารที่สามารถบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายและได้ผลลัพธ์ของงานที่ยอดเยี่ยม ได้ผลลัพธ์ที่เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพ การที่จะระบุว่าผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงควรมีศักยภาพเช่นไรนั้นอาจจะทำไม่ได้ เนื่องจากมีองค์ประกอบในหลายมุมมองที่นักวิชาการที่มีชื่อเสียงด้านการบริหารต่างก็มีความเชื่อ และมุ่งเน้นในศักยภาพของผู้บริหารตามแนวคิดของตนเองในด้านใดด้านหนึ่ง เช่นเดียวกับ (ทิพาวดี เมฆสวรรค์, 2545) กล่าวว่า การเป็นผู้บริหารที่ดีในยุคของโลกาภิวัตน์นี้ ไม่ใช่เป็นของง่าย เนื่องจากมีแรงกดดันและความเปลี่ยนแปลงต่างๆ อย่างมากมายที่แตกต่างไปจากการบริหารงานในยุคก่อนหน้า การมีข้อมูลข่าวสารที่มากขึ้น ความต้องการและข้อเรียกร้องจากผู้เกี่ยวข้องและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีมากขึ้นและอาจจะมีเกิดความขัดแย้งกัน ประกอบกับความไม่แน่นอนซึ่งทำให้ยากแก่การสังเกตเห็นผลลัพธ์ยังมีสูงมากขึ้น การเป็นนักบริหารจึงจำเป็นต้องมีทั้งความรู้ด้านเทคนิคการบริหาร และมีทักษะและประสบการณ์ในการสื่อสารข้อมูลและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในระดับต่างๆ ด้วย (จันทนา สุขุมานันท์, 2548) รองประธานบริษัทปูนซีเมนต์ไทย กล่าวว่า นักบริหารมืออาชีพ คือนักบริหารที่สามารถบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยภาวะของผู้นำ (แมกไม้บริหาร UBC) ผู้บริหารที่ต้องการให้องค์กรมุ่งสู่ความเป็นเลิศจะต้องวางแนวความคิดด้านการบริหารภายในองค์กร รวมทั้งการมีภาวะผู้นำที่ดี ซึ่งได้แก่ (1) มีการสร้างความเชื่อมโยงแบบพันธมิตร (Organizational alliance) หมายความว่าผู้บริหารต้องยึดหลักของการสร้างความเชื่อมโยง โดยการถ่ายทอดข่าวสารให้บุคลากรในระดับต่างๆ ได้ร่วมรับรู้ข้อมูลที่เป็นขององค์กร การจัดการกับระบบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารนี้เพื่อประโยชน์ในการมองภาพขององค์กรให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถตอบคำถามให้แก่ผู้อื่นได้ นอกจากนี้การสื่อสารที่ดียังมีผลทางด้านจิตวิทยา เพราะสามารถปลุกกระดมให้ผู้ร่วมงานทุกคนมีความคิดไปในทิศทางเดียวกัน การให้ข้อมูลข่าวสารเปรียบเสมือนกับการทำการตลาดภายในองค์กรนั้นๆ ทำให้บุคลากรได้ทำความเข้าใจกับแนวการบริหารงานขององค์กรนั้น (Organizational design) (2) มีการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง (Leading organization through transformational change) ผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงคือผู้ที่เข้าใจถึงความต้องการขององค์กรเพื่อตอบคำถามต่างๆ เช่น ต้องการอะไร จะเริ่มต้นตรงไหน ด้วยกระบวนการอย่างไร เพื่อให้ได้ความต้องการนั้นๆ นอกจากนี้ ยังต้องใช้หลักยุทธศาสตร์ในการสนทนา (Strategic conversation) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในที่ทีมงาน ที่สำคัญต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกันที่ชัดเจน (3) ศึกษาสิ่งแวดล้อมที่เป็นทรัพยากรและเครื่องมือในการทำงาน (Resources and tools) การบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารต้องศึกษาทรัพยากรที่มีอยู่ ที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินการขององค์กร ทรัพยากรด้านบุคคล และด้านเครื่องมือ เป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้บริหารรู้ว่าองค์กรมีศักยภาพในการสร้างจุดเด่นในเรื่องใด (4) ศึกษาสมรรถนะขององค์กร

(Organizational competencies) ว่า มีความสามารถหรือมีคุณภาพที่จะนำมาใช้งาน ได้ดีเพียงใด องค์กรยังขาดในเรื่องใด ควรเสริมส่วนใดที่เป็นจุดด้อยขององค์กร เช่น ต้องจัดหาทรัพยากรเพิ่มเติม หรือต้องให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมทักษะใหม่ ๆ ต้องให้มีการประเมินตนเอง เพื่อนร่วมงานประเมิน ผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่าประเมิน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาประเมิน (5) สร้างแรงจูงใจ (Employee motivation performance) เป็นการสร้างความรู้สึกสนุกกับการทำงาน เพื่อให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข รักองค์กร มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่ใช่มาทำงานเพื่อเงิน คนที่ทำงานเพื่อองค์กรอย่างแท้จริงจะพยายามพัฒนาตนเอง ผู้บริหารในฐานะผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน คือรู้ว่าต้องการอะไร และจะทำอย่างไรจึงจะสัมฤทธิ์ผลสื่อสารให้ทุกคนรู้ ประเมินสภาพแวดล้อม รู้ศักยภาพขององค์กร กระตุ้นให้องค์กรขับเคลื่อนด้วยการจูงใจ

3.3 การบริหารการมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเนื่องจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องการจัดการศึกษาในแต่ละโรงเรียน มีความมุ่งมั่นในเรื่อง ดังนี้

3.3.1 มุ่งพัฒนาองค์กรมากกว่านำองค์กร เน้นการพัฒนาคนและพัฒนางานเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์และเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3.3.2 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อดทน รอผลงานที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด พร้อมยอมรับที่จะแก้ปัญหาต่างๆ อย่างมุมานะบากบั่น ฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน หรือแก้ปัญหาจนสำเร็จ

3.3.3 ใช้เหตุผลประกอบข้อมูลในการตัดสินใจให้มากที่สุด ใช้อำนาจและการตัดสินใจโดยตนเองให้น้อยลง เรียกว่าลดการสั่งการลง

3.3.4 การแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายมาตรการต่างๆ อย่างกว้างขวาง

3.3.5 สร้างบรรยากาศการทำงาน และพัฒนาทีมงานมากกว่าเป็นรายบุคคล

3.3.6 เปิดใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็น รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ เพื่อได้แง่คิดมุมมองต่างๆ อย่างกว้างขวางขึ้น และพร้อมปรับปรุงแก้ไข

3.3.7 ยึดหลักการทำงานอย่างเป็นทางการมากกว่ามุ่งเน้นแต่ปริมาณงานหรือผลงานเป็นหลัก

3.3.8 บริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างจริงจังต่อเนื่อง และบูรณาการความจริงจังและความต่อเนื่อง เป็นสิ่งที่มีจะขาดหายไปในการบริหารเสมอ ทำให้ไม่เกิดความสำเร็จ

สอดคล้องกับ ฮอยและมิสเกล. 1978: 228 ; (อ้างถึงใน ปรากฏา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. 2542) ซึ่งกล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ได้มีการวิจัยสอบถามอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 232 โรงเรียนในสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แล้วผลที่ได้ปรากฏว่า อาจารย์ใหญ่มีความพึงพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจารย์ใหญ่ผู้ที่สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปรากฏว่าเป็นผู้ที่เตรียมการมาดี หาข้อมูล อยู่ระหว่างข้อเท็จจริง

กับความคิดเห็นได้อย่างชัดเจน และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างจริงจังด้วย สำหรับอาจารย์ใหญ่ผู้มีประสิทธิภาพคือยกว่า ล้วนแต่เป็นผู้ที่ไม่ได้เตรียมการมาสำหรับการที่จะตัดสินใจนั้นเลย สิ่งที่ค้นพบจากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยสั่งการมีดังนี้ การมีโอกาสร่วมตัดสินใจทำให้ครูมีขวัญดี การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความพึงพอใจต่อวิชาชีพ ครู อาจารย์พึงพอใจอาจารย์ใหญ่ที่ส่งเสริมให้เขาเข้าร่วมตัดสินใจ ครูอาจารย์มีได้คาดหวังจะเข้ามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเสียทุกอย่างไป เขาอยากเข้าร่วมตัดสินใจเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเขา หรือผลประโยชน์ของเขาเท่านั้น องค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกมีผลกระทบต่อระดับของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3.4. การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทั้งนี้อาจเนื่องจากโรงเรียนในแต่ละแห่ง ได้บริหารจัดการแบบมุ่งผลงานเป็นหลัก โดยเฉพาะเกี่ยวกับ (1) ความประหยัด (Economy) การใช้ต้นทุนหรือทรัพยากรการผลิตอย่างเหมาะสมและมีความคุ้มค่าที่สุด (2) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้ได้ผลงานในระดับที่สูงกว่าปัจจัยนำเข้า และ (3) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ (ผลการศึกษาของ สำนักงาน สหกรณ์จังหวัดกระบี่. 2554 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษา เรื่อง การจัดทำทะเบียนสรุป และ Action Plan เพื่อประเมินการปฏิบัติงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลศึกษา พบว่า การพัฒนารูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ สู่มาตรฐาน สามารถแสดงถึงเกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร/งบประมาณได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ได้ผลงานในระดับที่สูง บุคลากรของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่ มีการพัฒนา มีทักษะสามารถปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ ตามคำรับรอง ตามแผนงาน โครงการ/กิจกรรม กระบวนการ ขั้นตอน การจัดทำรายงาน เข้าใจวัตถุประสงค์ในการติดตาม/ประเมินผลไปในทิศทางและมาตรฐานเดียวกัน โดยมุ่งสู่การประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดกระบี่ และในส่วนที่ 2 ได้รับการประเมินผลในระดับคะแนนที่สูงขึ้น

3.5 การบริหารแบบกำหนดตัวชี้วัด ทั้งนี้อาจเนื่องจากแนวทางการบริหารโดยการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ มีความชัดเจนในภารกิจที่รับผิดชอบ มีเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งสามารถวัดผลการปฏิบัติงานได้จริง สามารถบรรลุได้มีความสมเหตุสมผลที่จะใช้เป็นตัวชี้วัด ไม่วัดในสิ่งที่ยู่นอกเหนือจากความสามารถของส่วนราชการ สามารถสื่อสารทำความเข้าใจได้ตรงกันมีความเฉพาะเจาะจง สามารถตรวจสอบได้ สามารถวัดผลได้อย่างเท่าเทียมกันผลงานเหมือนกันควรใช้ตัวชี้วัดเดียวกัน และสามารถวัดผลการปฏิบัติงานภายในเวลาที่กำหนด จึงเป็นตัวที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าจากแนวทางการบริหารจัดการทั้ง 19 แนวทางเบื้องต้น จัดทำเป็น 2 แนวทาง ได้แก่

1.1 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมขีดความสามารถในการจัดการ

1.1.1 พัฒนาระบบส่งต่อผู้เรียนทั้ง โอกาสเรียนต่อและหรือการประกอบอาชีพที่มั่นคง

1.1.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในบริหารจัดการกับชุมชน และจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด

1.1.3 จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง

1.1.4 เสริมสร้างความตระกับบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชน

1.1.5 จัดหาสื่อการเรียนการสอนในชุมชนและการใช้สื่อเทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอน

1.2 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

1.2.1 สร้างความเข้าใจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ปกครองชุมชน และสังคม

1.2.2 มุ่งพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมกับวัยทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นของนักเรียน และตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ

1.2.3 สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการทำงาน ของสถานศึกษา

1.2.4 เปิดและขยายช่องทางการรับฟังความคิดเห็นและการติดตามผลจากชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้

1.3.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชน หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ในการบริหารจัดการการเรียนการสอน

1.3.2 ส่งเสริมการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และผู้เรียน

1.3.3 สนับสนุนให้สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบททางภูมิสังคม

1.3.4 สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อการเรียนการสอนจากท้องถิ่น รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.4 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาคี และ

1.4.1 สนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง ศิษย์เก่า สถานประกอบการในท้องถิ่นและชุมชน

1.4.2 จัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อให้นักเรียนเพื่อการเรียนต่อและมีอาชีพสุจริต

1.4.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยหลักเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับชุมชน

1.4.4 สนับสนุนให้สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

1.4.5 สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรมและเฝ้าดูแลนักเรียนทั้งในและนอกบริเวณสถานศึกษา รองลงมาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ส่งเสริมการจัดทำแหล่งการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

2. แนวทางเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วย

2.1 กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียน

จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และส่งเสริมการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคมท้องถิ่น และผู้เรียน

2.2 กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อการเรียนการสอน ที่มีอยู่ในท้องถิ่น รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในรูปแบบปกติ รูปแบบเพื่อเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และรูปแบบการศึกษาทางเลือก ให้ความเหมาะสมกับผู้เรียน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้สถานศึกษากับชุมชน หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ในการบริหารจัดการการเรียนการสอน

2.3 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน

จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาศัยหลักเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับชุมชน สร้างความเข้าใจและความตระหนักแก่ชุมชนและสังคมในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาและชุมชนร่วมกันจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้เก็บรวบรวมเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ประกอบด้วยจังหวัด ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และ กาฬสินธุ์

เท่านั้น อาจจะต้องมีการศึกษากลุ่มประชากรอื่นๆ เพิ่มเติมอาจจะทำให้การวิจัยได้รูปแบบที่ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดียิ่งขึ้น

3.2 รูปแบบวิจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่ได้จากงานวิจัยเป็นเพียงรูปแบบที่นำเสนอเฉพาะในกลุ่มร้อยแก่นสารสินธุ์ หากมีการนำไปปรับใช้อาจจะต้องปรับตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY